

www.memoriadelesilles.org

Temps de la Memòria

Exemplar gratuït

Número 39 / Febrer 2017

Edicions

Les petjades
dels oblidats
La repressió a Esporles

Arnau Alemany Torres · Bartomeu Garau Moranta i Guillem Mir Cañellas

Les petjades dels oblidats. La repressió a Esporles

Arnau Alemany Torres, Bartomeu Garau Moranta i Guillem Mir Cañellas, 2016

A partir del cop d'estat de 1936 la repressió arribà també a Esporles. Aquest llibre recull les vivències i els desenllaços dels perdedors, dels qui patiren represàlies.

Els autors han aconseguit extreure una informació molt detallada dels esdeveniments i dels personatges que durant llarg temps havien restat en l'oblit, a pesar de les dificultats, atès que la memòria col·lectiva del poble ha romàs molts d'anys adormida i apaïgada.

Cal destacar una frase d'un pres esporlerí, inclosa en una carta que va escriure a la seva dona: "Me voy de este mundo sin haber hecho nada malo...". Unes hores després, la matinada del 5 de juny de 1937, fou afussellat per un escamot al fortí d'Illetes.

En aquesta frase queda palès el sentiment d'angoixa, el patiment i la incomprensió que patiren els perdedors de la Guerra Civil de 1936.

PORRERES *Obrim les fosses... recuperam la història*

*Els ossos callen en urnes de fang,
confessen amb l'esperança desfeta
l'arbitrarietat immune del dolor,
la impune rutina de la mort.*

*Són les arrels òssies d'un arbre caigut,
el residu vegetal sepultat
d'una identitat aniquilada,
la sorda amargor de la impotència.*

*On va haver-hi uns ulls oberts
hi ha unes parpelles gelades
mirant en negre a l'abisme
de la intimitat de l'espant.*

*No són clovella de presència,
no seran vestigis d'arqueologia,
fragments d'esquiria de laboratori,
ni fòssil de cartilag a una vitrina.*

*Però l'anestèsia de la mentida
abandona al passat a la seva sort,
on la memòria soluble qüestiona
l'aritmètica exacta de la violència.*

*Es pot mirar la història amb telescopi
amb l'erudita apatia d'un despatx,
o mirar les restes de somnis incomplets
i sentir el plany de la justícia mutilada.*

Recuperar la dignitat

Toni Marquet (revista Sa Plaça núm. 312 - 25/11/2016)

S'ha encesa una llum davant la indigna actitud dels distints governs que han dirigit aquest

país durant la democràcia. Han deixat passar vuitanta anys per furgar dintre la negra història del franquisme i recuperar la veritat per retornar la dignitat dels nostres avantpassats cruelment assassinats. N'han deixat quaranta després de la mort del dictador i quaranta d'impunitat. Però com es diu, "mai no és massa tard", malgrat si ho és per infinitat de persones que han finit la seva vida sense poder enterrar dignament els seus familiars.

Obrir la fossa de Porreres ha significat recuperar més de 50 cossos de víctimes republicanes assassinades, però el més important, com diu l'amic Joan Lacomba, no és, després de tants d'anys la recuperació de les despulles, sinó treure a la llum la veritat d'allò succeït i retornar-los la dignitat robada a tots ells i als que continuen en altres fosses i cunetes. I pot ser que aquesta actuació sigui una contribució més per recuperar-ne de tots els indrets d'Espanya.

No puc amagar la meua satisfacció per aquesta desitjada actuació, al temps que m'omple de tristesa refrescar el record d'aquell genocidi.

Vull transmetre la meua personal gratitud a tots aquells que col·laborant amb l'associació **Memòria de Mallorca**, lluiten i han lluitat per recuperar la veritat i justícia, amb Maria Antònia Oliver al front, treballant de forma incansable en tots els camps possibles des del carrer com davant la justícia, tant a les nostres illes com a l'altre extrem del món, Argentina. També la meua gratitud a Francisco Etxeberria, tècnic responsable que ha participat junt amb altres forenses, antropòlegs i arqueòlegs a la recuperació de més de 8.000 cossos d'unes 500 fosses d'arreu d'Espanya, i a tots els voluntaris vinguts de Galícia, País Basc, Catalunya, València, Granada, Madrid i Balears que han posat tot el seu esforç i entusiasme. I per suposat, la meua enhorabona a les famílies que a la fi aconseguixen tancar un trist episodi dels seus avantpassats, que comença el 1936 per ser fidels a la Constitució. I gràcies als actuals responsables polítics que l'han fet possible. Han estat prou valents i honestos per trencar el mur de la indiferència i de l'oblit al qual ens havien sotmesos els hereus del feixisme.

La gran quantitat de reportatges, informacions i comentaris publicats durant aquestes setmanes són una mostra de la importància que representen per a la societat aquestes exhumacions, s'ha vist reflectit el desig d'una important part de ciutadans, desig i preocupació que a anat creixent gràcies a la feina feta per l'associació **Memòria de Mallorca** amb actes reivindicatius com la trobada cada primer dissabte de mes a Palma, o al Mur de la Memòria del cementeri, trobades al Bosc de la Memòria de Calvià i al mateix cementeri de Porreres o nombrosos actes poble a poble.

També per altre part continua el menyspreu o indiferència d'altres hereus del franquisme, justificant o exaltant als botxins i responsables del genocidi, amb alguns articles i comentaris que consider poc ètics i ofensius pels familiars. Per posar-ne un exemple el de Román Piña, que entre altres coses diu: "En Porreras han abierto una fosa común. Yo me pregunto hace muchos años por esas ganas de abrir fosas comunes. Como la vida es justa, tan muerto está el enterrado en la fosa común, como el enterrado en la tumba con nombre propio. Tan muertos están los cien siervos anónimos enterrados vivos en las tumbas de Ur en Sumer, como las reinas enojadas con oro, lapislázuli y cornalina, como Pu Abi, cuyo nombre se inscribía en piedra para la posteridad".

Què dirà aquesta gent quan treguin al dictador Franco del seu costós sepulcre i llencin les despulles dins l'ossera comunitària?, o es retirin monuments que recorden la malifeta, com Sa Feixina. ■

Crèdits:

Han col·laborat:

Toni Marquet
Gabriel Janer Manila
Daniel Canchado
Mikel Elejondo Oddo
Francisco Etxeberria
Mesa de Catalunya d'Entitats Memorialistes

Coordinació, disseny i maquetació:

Blai Guevara

Temps de la Memòria

és el butlletí trimestral de l'Associació Memòria de Mallorca. DL: PM 311-2014

La publicació no es fa responsable de les opinions dels seus col·laboradors.

Per posar-se en contacte amb nosaltres: **625 45 45 00**
tempsdelamemoria@gmail.com

Porreres, novembre de 2016

Gabriel Janer Manila, escriptor (Diario de Mallorca, 13/11/2016)

Diumenge passat vaig acudir al cementiri de Porreres. Era un horabaixa assolellat de tardor i l'aire, a mesura que tombaven les hores, començava a esser fred.

Hi vaig anar per manifestar la meua solidaritat amb els familiars dels republicans assassinats pels feixistes durant la Guerra Civil i, a la vegada, gestionar la investigació de les restes de l'oncle Jaume Janer Coll que, empresonat al castell de Bellver, fou portat de nit a aquell cementiri on restà per sempre el seu cos sota dos metres escassos de terra i calç viva.

Érem molts que ens hi trobàrem. La fossa era oberta enmig d'una àrea extensa de tombes i creus. Ens hi poguérem apropar fins a veure l'estat de l'excavació. I allà, enmig dels clots, les ossades dels morts. I, entre els ossos, els casquets de les bales, unes monedes, un raspall de dents, un plat... Potser, molts d'aquests homes eren conduïts al lloc de l'execució sense saber on anaven. I el fet de trobar entre els ossos els casquets metàl·lics buits pot fer pensar que alguns d'ells foren assassinats arran del clot, possiblement perquè d'aquesta manera no s'havien de molestar a enterrar-los amb una certa dignitat.

Maria Antònia Oliver, l'agosarada presidenta de Memòria Històrica de Mallorca, dirigí unes paraules als assistents: "Ho veieu? són aquí. Quan ens digueren que els havien posat en llibertat, que els esperàssim a canostra, ens mentien. Ho hem sabut sempre, però ara ho sabem cert que ens mentien. I ells són aquí. Ens esperaven. Esperaven que vindríem tard o d'hora a cercar-los. Potser, en el moment en què anaven a morir, pensaren que un dia nosaltres vindríem a cercar-los. Ens han esperat durant vuitanta anys. I hem vingut perquè ens esperaven."

Aquelles paraules ressonaven nítides, serenes, entre les tombes. El silenci era greu, profund. Record haver llegit en algun lloc que el silenci és l'estoig de la veritat: el punt on es guarda la veritat.

Hauria estat bell, tanmateix, enregistrar els silencis d'aquella tarda de diumenge a Porreres. Una a una, les cares silencioses, les mirades. El silenci està més protegit que les paraules de la deformació del significat i no es pot manipular. He de dir que el recordaré sempre, aquell silenci.

Després parlà el doctor Francisco Etxeberria, antropòleg forense, que dirigeix l'excavació. Va parlar de la seva experiència en l'exhumació de fosses de la Guerra Civil, de com es fa la feina a Porreres, de la planificació que han seguit, del que fins ara han trobat, de com seguiran els treballs i del que esperen trobar. Va dir, també, que els hereus d'aquells morts tenen el dret a saber la veritat, perquè el dret a la veritat no prescriu mai. Llavors presentà el seu equip i explicà com és la feina d'aquesta gent que fica les mans dins la terra i n'extreu els fragments d'una vella i callada veritat. També va dir que una acció com la que es fa a Porreres, com s'ha fet a molts d'altres llocs, contribueix a consolidar la democràcia.

Cap al final, un grup d'homes i dones joves feren música. Els ossos eren allí davant nosaltres de cos present. No en sortia el més mínim renou, d'aquells clots. El silenci era la paraula més clara. Un va tocar la flauta travessera, un altre una guitarra, d'altres cantaren. La música i els cants sorgiren del silenci sagrat de l'horabaixa. El silenci va esser la font d'on varen extreure la música. No sabíem què en sorgiria del silenci, ni en quin moment. Però aquell silenci era com la terra fecunda. I la música acompanyava els nostres morts.

Són els nostres morts. Aquell padrí és el meu padrí, aquell pare és el meu pare, aquell germà és el meu germà, aquell oncle és el meu oncle... **El sol havia començat a caure rere les muntanyes de ponent. I, en sortir la lluna enmig del cel encara clar, una mica de vent va passar silenciosament sobre les fosses.** ■

El pelegrinatge de la memòria

Daniel Canchado (revista ESCUELA - 24/11/2016)

► La fossa de Porreres, una de les més grans de Mallorca, es converteix en un llibre obert sobre la repressió franquista a l'abast dels grups escolars.

"Eren persones, com nosaltres. Bones persones que no havien agafat mai un arma. Que tenien uns ideals, uns valors. I per això les varen matar. M'agradaria que tenguéssiu això ben present. Especialment quan, encara avui en dia, veim casos d'intolerància, de racisme, de persecució. Enrecordau-vos sempre d'aquestes persones, dels ideals i els valors pels quals varen morir. Als familiars de les víctimes això ens ajuda molt". Són paraules de Maria Antònia Oliver, presidenta de l'associació Memòria de Mallorca, pronunciades amb emoció al peu de la fossa de Porreres, una de les fosses amb víctimes del franquisme més grans que hi ha a l'illa. Les adreçava a un auditori especial: més de 80 joves de l'IES Politècnic de Palma, que varen aprendre una lliçó històrica d'enorme valor.

L'apertura de la fossa de Porreres, 80 anys després, ha commocionat la tradicionalment hermètica societat mallorquina. Un acord entre totes les forces polítiques ha permès donar-li un vertader impuls a la Llei de la Memòria Històrica aprovada per José Luis Rodríguez Zapatero. I, a la fi, moltes famílies veuen més a prop el desig de trobar les restes dels seus parents. Durant diverses setmanes el cementiri d'aquest petit poble, en el centre de l'illa, s'ha convertit en un punt de pelegrinatge per a centenars de visitants, que volien constatar com finalment s'honora la memòria de les persones torturades i executades durant la Guerra Civil. El divendres va ser el torn de l'alumnat de 4t d'ESO, 1r i 2on de Batxillerat de l'IES Politècnic, que varen seguir amb molt d'interès les explicacions de l'equip d'excavació.

L'arqueòloga Lourdes Herrasti, directora de les exhumacions juntament amb el prestigiós Francisco Etxeberria (que ha realitzat també exhumacions com la de l'ex-president xilè Salvador Allende, el cantautor Víctor Jara o l'escriptor Miguel de Cervantes, a més de prop de

8.000 víctimes de la dictadura de Franco), va detallar tot el que han descobert a mesura que obrien aquesta fossa. S'han aconseguit recuperar 55 cossos, tots homes de mitjana edat, repartits en 9 enterraments. I amb evidències d'haver estat executats a sang freda, amb un o diversos trets al cap, mentre romanien agenollats i lligats de mans davant la paret del cementiri o davant el forat que prèviament els hi havia preparat l'enterrador.

LES VEUS SILENCIADES

Tot això ho han pogut deduir per la posició dels cossos i pels objectes que tenien devora, entre els que hi abundaven bales, filferros, cables elèctrics i fins i tot unes manilles. També han trobat objectes personals, com una capseta de pastilles per la tos i nombroses culleres. Fet que per a l'equip d'investigació demostraria que les persones assassinades confiaven en un principi en què les deixarien lliures.

Herrasti va posar paraules a la crueltat que mostraren els assassins, que havien recollit les víctimes de les presons de Palma per mirar d'eliminar-les a Porreres sense deixar rastre. Havien tingut la desgràcia de ser incloses dins les anomenades "sacas", quan el director de la presó decretava que determinades persones fossin "sacadas en libertad", normalment de matinada. Però que, no obstant, tot d'una que sortien al carrer, eren segrestades per grupuscles falangistes, avisats amb anterioritat, per matar-les a qualsevol lloc amagat.

L'alumnat de l'IES Politècnic també va escoltar amb atenció l'historiador Tomeu Garí, que va subratllar que es calcula que hi ha entre 130 i 150 persones a la fossa, és a dir, que serà necessària una nova fase d'excavacions per completar la feina. I que sospita que a Porreres està enterrada la feminista Aurora Picornell, assassinada amb només 24 anys d'edat, juntament amb 4 dones més: Catalina Flaquer Pascual, les seves filles Antònia i Maria (conegudes com 'Les Roges del Molinar'), també molt joves, i Belarmina González Rodríguez.

Devora la fossa, el grup d'estudiants va poder visitar també el laboratori d'anatomia forense on es classifiquen les restes, per poder identificar-les després a partir de les mostres d'ADN que han facilitat els familiars. En un termini de 6 mesos, quan s'hagin contrastat totes les dades, el Govern presentarà els resultats als familiars més propers i els

Manilles trobades en el procés d'exhumació de la fossa de Porreres

cossos que no s'hagin pogut identificar seran enterrats al mateix cementiri. Abans de partir, com a homenatge, els alumnes varen interpretar davant la fossa un tema de Lluís Llach: "Viatge cap a Ítaca", amb versos com "Més lluny, heu d'anar més lluny, més lluny de l'avui que ara us encadena".

Memòria de Mallorca té comptabilitzades 47 fosses. L'experiència d'aquesta primera fase d'ex-

cavació a Porreres, totalment oberta al públic i amb una marcada vocació didàctica, ha fixat un abans i un després en la manera com la societat afronta la lectura del passat. **Els familiars de les víctimes confien en què molts altres centres educatius coneguin la peripècia vital dels seus avantpassats i valorin els ideals democràtics pels que s'arriscaren a perdre-ho tot.** ■

Historia enterrada de nuestro Pueblo

Mikel Elejondo Oddo

Sangre derramada, de la piel lacerada a suelo de zanja
de la tierra al pozo, y del agua umbría a las ollas bullentes,
con sabor a derrota, y aroma de sopa triste de olvido.

El eco de pólvora, del casquillo que repica en el suelo,
de la bala asesina, falange camisa piel huesos, muertos.

Aullido sordo en la noche, sagrada tapia, tiro en la nuca,
portón sin ojos, hueco en el alma,
de tantas madres que esperan.

Sepultados sin rastro, prisioneros del olvido y la infamia,
huesos, raíces, vida, hecha de sustrato y mineral y lluvias,
nacida en árboles, cosechas, alimento de hijos y nietos,
con sabor a familia, olor de ideales, y textura de pena,
y color, alma, de verde justicia.

ASSEMBLEA GENERAL ORDINÀRIA 2017

Dia 24 de febrer de 2017, a les 18:00 h, al Casal Cultural Can Alcover (carrer Sant Alonso, 24, Palma).

Ordre del dia:

1. Lectura i aprovació de l'acta de l'assemblea anterior
2. Aprovació dels càrrecs de la directiva
3. Presentació de l'informe preliminar del Professor F. Etxeberria envers l'exhumació de la fossa de Porreres i estat del procés de la segona fase d'exhumació
4. Estat del procés contenciós administratiu per a la retirada del monument al creuer de guerra Balears
5. Aprovació dels comptes
6. Precs i preguntes

Recordar-vos que podeu ingressar la quota anual de socis 2017 al **NOU COMPTE** de Caixa Colonya **ES96 2056 0004 44 1000599520**, indicant el vostre nom i el concepte, o abonar-la en efectiu el dia 24 de febrer a la mateixa Assemblea.

A les 19:00 h, presentació del catàleg fotogràfic i del reportatge en DVD sobre el procés d'exhumació de la Fossa de Porreres **"Impressions a peu de fossa"**.

Gràcies com sempre pel vostre suport i fins aviat.

Maria Antònia Oliver i Paris,
Presidenta de Memòria de Mallorca

Calvià, febrer de 2017

L'exhumació de la fossa de Porreres

Crònica del procés en imatges. Novembre 2016

Informe preliminar de la exhumación llevada a cabo en el cementerio de Porreres¹

Francisco Etxeberria Gabilondo, Doctor en Medicina i especialista en Medicina Legal i Forense

Asolicitud de la Associació Memòria de Mallorca y contando con el apoyo institucional del Gobierno de la Comunidad Autónoma de las Illes Balears, así con la colaboración y con los correspondientes permisos del Ayuntamiento de Porreres, entre el día 2 y el 20 de noviembre de 2016 llevamos a cabo la exhumación de varias fosas comunes en el cementerio de Porreres (Mallorca). Se trata de enterramientos colectivos de víctimas procedentes de las cárceles de Can Mir y castillo de Bellver que fueron asesinadas entre los meses de agosto de 1936 a marzo de 1937.

Para ello se constituye un grupo de trabajo formado por investigadores en el ámbito de la arqueología forense, la antropología forense y la patología forense, así como de voluntarios que colaboran en todas las tareas, bajo la gestión administrativa de la Sociedad de Ciencias Aranzadi².

Promueve: Associació Memòria de Mallorca.

Coordinación: Maria Antònia Oliver y Pedro de Echave (Associació Memòria de Mallorca).

Dirección: Francisco Etxeberria (Profesor Titular de Medicina Forense, Universidad del País Vasco).

Siguiendo las indicaciones e información recabada por los miembros de la Associació Memòria de Mallorca, se inician las tareas de búsqueda en el perímetro del segundo bloque de nichos situado a la izquierda del pasillo central. En la primera jornada de trabajo se localiza la primera fosa en la zona anterior. Se procede con una rutina de trabajo que, de forma sintética, ha consistido en:

- Eliminación de la tierra que cubre los enterramientos hasta una profundidad aproximada de 80 cm mediante retroexcavadora.
- Excavación arqueológica en área de toda la superficie necesaria.
- Delimitación de las fosas comunes, a diferencia de los enterramientos individuales propios del cementerio.

- Excavación específica de las fosas comunes (ocho en total).
- Interpretación de los restos y sus objetos asociados *in situ*.
- Exhumación individualizada de cada esqueleto.
- Estudio antropológico de los restos e interpretación de la patología y causa de muerte.
- Todo el proceso se documenta mediante fotografía y vídeo.

Se ha llevado al mismo tiempo los trabajos de excavación, exhumación y análisis de los restos.

En total, se han localizado nueve fosas comunes que fueron excavadas en su totalidad, a excepción de la fosa 5 que se encuentra bajo los nichos-mausoleo construidos en la parte central de la parcela, que puede contener, al menos, seis individuos. El número de individuos exhumado asciende a 49, distribuidos de la siguiente manera:

FOSA	Nº individuos
FOSA 1	5
FOSA 2	12
FOSA 3	2
FOSA 4	6
FOSA 5	6 (sin exhumar)
FOSA 6	6
FOSA 7	6
FOSA 8	10
FOSA 9	2
TOTAL:	55+

¹ Se trata de un informe preliminar de síntesis.

² La Sociedad de Ciencias Aranzadi fue creada en 1947 con el fin de promover el estudio y la investigación del medio natural y humano y está declarada de Interés Público. Desde el año 2000 viene colaborado con distintas asociaciones para la recuperación de la memoria histórica habiendo dirigido la exhumación y análisis de los restos de más de 200 fosas comunes.

Finalizado el análisis antropológico y determinada la causa de muerte se tomaron las muestras dubitadas³ de los 49 esqueletos exhumados, así como de 3 individuos de la fosa 5 sin exhumar, para los correspondientes análisis genéticos. Asimismo

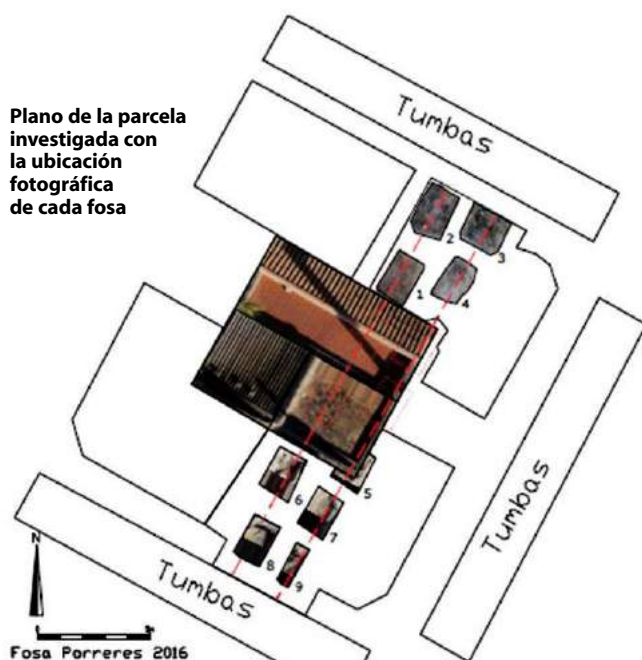
se tomaron muestras indubitadas de 64 familiares que acudieron al cementerio durante el proceso de exhumación. Todo lo anterior con la correspondiente gestión de los documentos de cadena de custodia y consentimiento informado. ■

Parcela investigada en el cementerio

Zona ajardinada anterior al bloque de nichos

Plano de la parcela investigada con la ubicación fotográfica de cada fosa

Fosa 4 en la que se hallaban seis individuos

Fosa 7 de seis individuos

Ejemplo de los objetos asociados hallados, monedas y boquilla de cigarro

Determinación causa de muerte. Trayectoria del disparo

³ Preferentemente dos dientes de cada esqueleto, excepto de cuatro de ellos de los que se tomaron fragmentos de 5 cm de fémur derecho.

L'ACTIVITAT de la MEMÒRIA

La fossa de Porreres. Explicació del procés

(Pollença 14/12/2016)

Explicació de l'exhumació de la fossa de Porreres per Maria Antònia Oliver i Pedro de Echave. Organitzat per la Comissió d'estudi per la Veritat, Justícia i Reparació pels represaliats pollencins pel cop d'estat i el franquisme.

Tonina Mercadal i Maria Antònia Oliver recolliren el guardó

seva trajectòria i el seu compromís inquebrantable amb la recuperació de la memòria i justícia històrica de l'illa, des de la Guerra Civil fins a la posterior dictadura franquista.

El premi Francesc de B. Moll ha estat concedit al grup de música tradicional Al-Mayurqa, el Josep M. Llompart a l'escriptora Antònia Vicens, l'Emili Darder a Joana M. Palou. Així mateix, el premi Miquel dels Sants Oliver ha estat per al llibre 'Rebosteria tradicional de Mallorca' de Bartomeu Arbona, el Bartomeu Rosselló-Pòrcel, per la traductora i escriptora Lucia Pietrelli, l'Aina Moll i Marquès per a Biel Massot. I el Gabriel Alomar ha recaigut a Ràdio Arrels de Perpinyà.

Premis de la Cultura 2016

(Palma, 29/12/2016)

El dia 29 de desembre, al Teatre Principal de Palma es lliuraren els Premis 31 de Desembre en el decurs de la "Nit de la Cultura 2016". Els Premis, atorgats per l'Obra Cultural Balear, amb què distingeix les persones o entitats que treballen pel foment de la llengua, la cultura o la creació artística, celebraven enguany la seva trentena edició. En aquesta edició Memòria de Mallorca ha estat guardonada amb el premi Bartomeu Oliver per la

Homenatge a les 'Roges del Molinar'

(Palma, Teatre del Mar 4/1/2017)

Intervengueren Maria Antònia Oliver, com a presidenta de MdM; la portaveu de l'Ajuntament de Palma, Neus Truyol; la batlessa de Badalona, Dolors Sabater, i l'activista del Molinar, Toñi Fernández. El cantautor Pau Alabajos, acompanyà amb la seva música els diversos parlaments. Organitzat per Es Molinar en Moviment i el Grup Blanquerna.

Els participants amb el president del Consell i la Consellera de Cultura

Jornades per la Memòria

(Palma, 7/1/2017)

Conferència "Història i experiència de l'exhumació de la fossa de Porreres" a la llibreria Àgora, a càrrec de Pedro de Echave i Maria Antònia Oliver (coordinadors del procés d'exhumació de la fossa de Porreres). Dita conferència estava programada dins els actes de les Jornades per la Memòria. Organitzat per la plataforma Sa Feixina sí que Tomba, Memòria de Mallorca i Àgora Palma.

Homenatge a les 'Roges del Molinar'

(Porreres, 8/1/2017)

Homenatge a Catalina Flaquer, Antònia i Maria Pasqual, Belarmina González i Aurora Picornell, al Racó de la Memòria de Porreres, el mateix indret on el 5 de gener de 1937 foren assassinades. Organitzat per la Comissió 24 de Febrer, la Comissió de Memòria Històrica de l'Ajuntament de Porreres, l'Agrupació Cultural de Porreres i l'Assemblea Popular de Porreres.

Tonina Mercadal llegint el seu parlament als assistents

Maria Antònia Oliver en la seva participació a l'homenatge

Temps de República. Cicle d'actes 2017

(Felanitx, 9/1/2017)

Cinefòrum: projecció del capítol de la sèrie documental *Memòria i Oblit d'una guerra* "Porreres, la mort darrera l'oratori". Intervingueren Pedro de Echave i Maria Antònia Oliver. Organitzat per Clossos, Ateneu de Felanitx i Felanitx per la Igualtat, col·laborà Centre Cultural de Felanitx.

La fossa de Porreres

(Alaró, 11/1/2017)

Projecció de fotografies comentada, a càrrec de Pedro de Echave i Maria Antònia Oliver, i presentat per Marçal Isern. Organitzat per Drets Humans Alaró i Alaró per a la Recuperació de la Memòria Històrica.

Maria Antònia Oliver, Pedro de Echave i Marçal Isern

Homenatge 80 anys de silenci

(Selva, 15/1/2017)

Homenatge als els repressaliats del municipi de Selva. Organitzat per l'Ajuntament de Selva i la Comissió per la Memòria Històrica de Selva.

Presentació del procés d'exhumació

(Colònia de Sant Pere, 28/1/2017)

Presentació de l'exhumació de la fossa de Porreres a càrrec de Maria Antònia Oliver. Organitzat per l'agrupació escolta 4 Vents.

Mesa de Catalunya d'entitats memorialistes: 77a concentració dedicada a Porreres

www.mesadecatalunya.blogspot.com.es

La 77a concentració del mes de gener ha estat dedicada a totes les persones que esperen poder trobar els seus familiars desapareguts. Assassinats, sota una terra tacada de la seva sang, trepitjada pel feixisme espanyol, ignorada per una democràcia de baixa intensitat, que ens ha volgut enganyar enarborant la falsa bandera trampa de la reconciliació. Volem dedicar aquesta trobada mensual amb l'exigència de la veritat, la justícia i la reparació a les fosses oblidades del franquisme. Ho fem perquè de vegades allò que hauria de ser normal es converteix en notícia gràcies a l'esforç de particulars i associacions que fan el treball de l'administració, de vegades, i més excepcionalment, a les administracions que han escoltat als que treballen per la recuperació dels ossos dels seus éssers estimats, convertint la seva lluita en llei. Així aquest mes dues de les nostres companyes, una a Aragó, altra a Balears, han assistit a l'exhumació de dues fosses, una a Ricla, Saragossa, i altra a Porreres, Mallorca, les fosses de les seves víctimes, les nostres víctimes.

Maite va poder participar de l'experiència de la possible recuperació del seu avi Joan per la llei de fosses de les Illes Balears. Aquesta llei, que és una realitat gràcies en gran part a l'Associació Memòria

de Mallorca, ha obert 9 fosses i ha recuperat les restes de 52 persones. Això és només la primera part d'aquesta exhumació, haurà d'haver-hi una segona per poder recuperar els ossos de la resta d'assassinats, uns 70 més, que van quedar sota els nínxols que es van construir per sobre seu. 55 cossos entre els quals esperem que estiguin els avis de les nostres companyes Maite i Maria Antònia que tant han lluitat per fer realitat aquesta exhumació.

Tonina Mercadal, secretària de Memòria de Mallorca assistí a l'acte celebrat a Barcelona, i llegí aquest parlament: *la Memòria Històrica seria sols d'un grup acadèmic tancat sense el moviment social que reclama DRETS, però també investiga, denuncia, toca portes, surt al carrer, reclama, es solidaritza amb tots els moviments socials oprimits, estudia, es forma, s'enfronta, molesta, incomoda, cerca, arxiva, exhuma, escriu i també publica. Les víctimes que volen deixar de ser-ho són actives, no són figures estètiques i/o estàtiques per "portar" als homenatges, són les que es mouen i les que mouen consciències i les que han fet possible el "moviment social memorialista".*

A continuació llegí l'escrit d'un familiar d'una víctima de Porreres, i un article de l'escriptor Gabriel Janer Manila, publicat al Diari de Mallorca el 13 de novembre de 2016.

No a la impunitat del franquisme
Exhumació fosses • Anul·lació causes
Retirada simbologia

VERITAT JUSTÍCIA REPARACIÓ

Companyes, companyes, no vos oblidem!

Concentració

Tots els primers
dissabtes de cada
mes, diferents
col·lectius
memorialístics ens
concentram a la PL
de l'Olivar de Palma
a les 12.00 h. **VINE!**

Ajuda la Memòria!

Nou número de compte
de MdM per si voleu ajudar amb
qualque aportació a l'Associació:

Colonya Caixa de Pollença:
ES96 2056 0004 44 1000599520

Vine al nostre costat i fes-te'n soci de Memòria de Mallorca!

Entra a www.memoriadelesilles.org o tempsdelamemoria@gmail.com, o crida al 625 45 45 00